

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 579/2013-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. novembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti M. M., B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. L., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 434/2012 (predtým vedenom pod sp. zn. 15 Co 264/2008 a sp. zn. 15 Co 127/2011) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 434/2012 p o r u š e n é b o l i .

2. M. M. p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť M. M. trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. L., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2013 doručená sťažnosť M. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. L., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 434/2012 [predtým vedenom pod sp. zn. 15 Co 264/2008 a sp. zn. 15 Co 127/2011) (ďalej len „napadnuté konanie“)].

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v pozícii žalobcu v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“), ktorý rozsudkom sp. zn. 15 C 152/02 z 28. januára 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uložil žalovanému notárovi JUDr. I. M. povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 5 000 000 Sk s príslušenstvom z titulu náhrady škody.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 264/2008 zo 4. februára 2009 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že povinnosť zaplatiť znížil na sumu 270 000 Sk a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Predmetný rozsudok krajského súdu bol zrušený v rámci dovolacieho konania uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 69/2010 z 31. januára 2011 a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 15 Co 127/2011 z 22. novembra 2011 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že priznal sťažovateľovi sumu 78 503,61 € s príslušenstvom a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Tento rozsudok krajského súdu bol opätovne zrušený v rámci dovolacieho konania uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 64/2012 a vec bola vrátená krajskému súdu. Spis bol krajskému súdu predložený 8. augusta 2012.

Podľa sťažovateľa krajský súd v jeho právnej veci postupuje v rozpore s jeho základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právom na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jeho základným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ od roku 2008 dosiaľ nebolo v jeho veci právoplatne rozhodnuté z dôvodu, že krajský súd ignoruje právny názor dovolacieho súdu. Postup krajského súdu spočívajúci v nesprávnej a neefektívnej činnosti podľa sťažovateľa spôsobuje prietahy v konaní a nevedie k odstráneniu jeho právnej neistoty, pričom celková doba konania od podania žaloby je 11 rokov, pričom konanie na krajskom súde trvá už 5 rokov.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej argumentoval, že nejde o zložitú právnu vec a ani účastníci konania nespôsobovali prietahy v konaní. Z hľadiska sťažovateľa však ide o „*existenčný spor*“.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že nepodal sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi krajského súdu, pretože v danom prípade nejde o typickú nečinnosť, ale o „*nekvalitu*“ v rozhodovaní krajského súdu ako odvolacieho súdu, na ktorú sa účastník konania sťažovať nemôže.

Na základe uvedeného sťažovateľ v sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo M. M. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a jeho právo na spravodlivé prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave, v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 434/2012 /predtým 15Co 127/2011 a 15Co 264/2008/ porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby v označenej veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. M. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 8.000 EUR, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť mu do 2 mesiacov od doručenia nálezu.

4. M. M. priznáva náhradu trov konania v sume 331,12 EUR, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet JUDr. E. L. do 2 mesiacov od doručenia nálezu.“

Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 579/2013 z 18. septembra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3192/13 doručeným ústavnému súdu faxom 4. októbra 2013 a poštou 10. októbra 2013, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Prípisom zo dňa 30. 09. 2013 som požiadal JUDr. M. F., predsedníčku senátu 9 Co Krajského súdu v Bratislave o vyjadrenie k veci sp. zn. 9 Co 434/2012; požadované vyjadrenie menovanej predsedníčky senátu mi bolo doručené dňa 02. 10. 2013.

V tomto vyjadrení JUDr. M. F. uviedla, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 9Co 434/2012 rozhodoval odvolací súd už len o časti navrhovateľom uplatňovanej náhrady škody (keď časť náhrady bola už navrhovateľovi priznaná predchádzajúcimi rozhodnutiami prvostupňového i odvolacieho súdu), pričom spornou zostalo posúdenie miery účasti navrhovateľa, ako poškodeného, na vzniknutej škode. V prípade konania vedeného pod sp. zn. 9Co 434/2012 išlo v poradí o tretie odvolacie konanie v danej veci, nakoľko o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 15C 152/2002-193 zo dňa 28. 01. 2008 rozhodoval odvolací súd najprv v odvolacom konaní sp. zn. 15Co 264/2008 a potom aj v odvolacom konaní sp. zn. 15Co 127/2011 (rozsudky

odvolacieho súdu boli zrušené v dovolacom konaní uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a vrátené odvolaciemu súdu na ďalšie konanie) Spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave ako súdu odvolaciemu do oddelenia 9Co dňa 12. 09. 2012 (podľa evidencie v registri spisovej kancelárie) po tom, ako Najvyšší súd Slovenskej republiky v (poradí druhom) dovolacom konaní svojím uznesením sp. zn. 7 Cdo 64/2012 zrušil (v poradí druhý) rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 127/2011 zo dňa 22. 11. 2011 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Následne bola predmetná právna vec vedená pod sp. zn. 9Co 434/2012 rozhodnutá na odvolacom pojednávaní dňa 11. 04. 2013 (odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti, týkajúcej sa sumy 78.503,61 € zmenil tak, že odporcu zaviazal povinnosťou zaplatiť navrhovateľovi 45.309,70 € s 15,5 % úrokom z omeškania ročne od 15. 02. 2002 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol a rozhodol o trovách konania). Písomné rozhodnutie vo veci bolo vypracované dňa 20. 05. 2013 (po predĺžení lehoty na vypracovanie rozhodnutia do 20. 05. 2013).

S uvedeným vyjadrením predsedníčky senátu sa v celom rozsahu stotožňuje. “

K vyjadreniu krajského súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 17. októbra 2013, v ktorom okrem iného uviedol:

„a. EŠLP vo svojej judikatúre uprednostňuje globálny, celkový pohľad na súdne konanie. K porušeniu práva na skončenie veci v primeranej dobe dochádza aj vtedy, ak konanie trvá neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v danom prípade boli zaznamenané prieťahy zo strany súdu /Libavský v. ČR alebo Králiček v. ČR/.

Namietané konanie ako celok v trvaní 11 rokov a z toho odvolacie konanie trvajúce vyše 5 rokov, nezodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavrieť takýto druh konania podľa judikatúry EŠLP /maximálne 5-6 rokov vzhľadom aj na prebehnuté dovolacie konanie/.

b. V okolnostiach prípadu najmä neefektívny postup krajského súdu mal za následok vznik prieťahov v konaní, a tým aj porušenie označených práv sťažovateľom. Ignorovanie jeho názoru i názoru kasačného rozhodnutia NS SR, nutne viedlo k novému prejednaniu veci a tým aj k predĺženiu konania. “

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podľa rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie od 1. marca 2013 do 28. februára 2014 I. senát ústavného súdu rozhoduje v zložení predseda senátu Milan Ľalík a sudcovia Marianna Mochnáčová a Peter Brňák. Na základe podaného oznámenia sudcu Milana Ľalíka o dôvodoch vylúčenia, resp. nevylúčenia z výkonu funkcie sudcu v tejto veci bol uznesením sp. zn. II. ÚS 195/2013 z 19. marca 2013 Milan Ľalík vylúčený z konania a rozhodovania vo veci. Súčasne na základe oznámenia Petra Brňáka o dôvodoch vylúčenia zo sudcovskej funkcie v tejto veci bol uznesením sp. zn. II. ÚS 419/2013 zo 4. septembra 2013 Peter Brňák vylúčený z konania a rozhodovania v tejto veci. Z uvedených dôvodov v zmysle čl. III platného rozvrhu práce ústavného súdu rozhodoval vo veci samej senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd zo sťažnosti a najmä zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 152/02 zistil tento priebeh napadnutého konania:

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 15 C 152/2002 z 28. januára 2008 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi 5 000 000 Sk s 15,5 % úrokom z omeškania od 15. februára 2002 do zaplatenia. Po podaní odvolania žalovaným bola veci na krajskom súde pridelená sp. zn. 15 Co 264/2008.

Krajský súd vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom sp. zn. 15 Co 264/2008 zo 4. februára 2009, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu z 28. januára 2008 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu 8 962,36 € s 15,5 % úrokom z omeškania ročne od 15. februára 2002 do zaplatenia (tento výrok nadobudol právoplatnosť 12. marca 2009). V zostávajúcej napadnutej časti návrh zamietol.

Dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 264/2008 zo 4. februára 2009 bolo okresnému súdu doručené 14. apríla 2009.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 69/2010 z 31. januára 2011 bol rozsudok krajského súdu sp. zn. 15 Co 164/2008 zo 4. februára 2008 v zamietajúcej časti zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie, kde bola vedená pod sp. zn. 15 Co 127/2011.

Po pojednávaní uskutočnenom krajským súdom 2. novembra 2011 bol 22. novembra 2011 vyhlásený rozsudok krajského súdu, ktorý rozsudok okresného súdu zmenil v napadnutej zamietajúcej časti tak, že žalovaný je povinný uhradiť sťažovateľovi 78 503,61 € s 15,5 % úrokom z omeškania od 15. februára 2002 do zaplatenia.

V ten istý deň bolo vydané opravné uznesenie, ktorým krajský súd opravil výrok svojho rozsudku z 22. novembra 2011 v časti určenia sumy súdneho poplatku.

Na základe dovolania podaného sťažovateľom proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 127/2011 z 22. novembra 2011 najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 64/2012 z 19. júla 2012 predmetný rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po opakovanom predložení spisu krajskému súdu bola veci pridelená sp. zn. 9 Co 434/2012.

V poradí tretí rozsudok krajského súdu, ktorým bol rozsudok okresného súdu zmenený tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu 45 309,70 € s 15,5 % úrokom z omeškania od 15. februára 2002 do zaplatenia, bol vyhlásený na pojednávaní 11. apríla 2013.

Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 9 Co 434/2012 z 11. apríla 2013, ktorým rozhodoval o časti sťažovateľom uplatnenej náhrady škody, nadobudol právoplatnosť 5. júna 2013.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

III.A K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty

dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu škody vyplývajúce z občianskoprávných vzťahov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Tento záver sa podľa názoru ústavného súdu vzťahuje aj na napadnuté konanie. Ku skutkovej a právnej zložitosti veci je potrebné napokon ešte uviesť, že ani

krajský súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti netvrdil, že by napadnuté konanie malo byť osobitne právne alebo skutkovo zložité.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred všeobecným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu zistil, že sťažovateľ svojím správaním zásadným spôsobom neprispel k celkovej dĺžke konania.

3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup krajského súdu z hľadiska posudzovania, či v právnej veci sťažovateľa došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní hodnotí v zásade ako plynulý, no zároveň poznačený neefektívnosťou.

K postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd uvádza, že v danom prípade posudzoval aj postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 127/2011 a sp. zn. 15 Co 264/2008, keďže ide o tú istú vec, ktorej po podaní odvolania, resp. dovolaní boli po vrátení veci na krajský súd pridelené stále iné spisové značky.

O neefektívnosti postupu krajského súdu svedčí najmä skutočnosť, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 69/2010 z 31. januára 2011 dovolaním sťažovateľa napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 15 Co 264/2008 zo 4. februára 2009 zrušil v zamietajúcej časti a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, keď v odôvodnení okrem iného uviedol:

„Podľa záverov súdov zodpovednosť, ktorá je predmetom tohto súdneho konania má povahu zodpovednosti objektívnej. Napriek tomu sa v rámci konania zamerali na zistenie konkrétneho porušenia povinnosti odporcu ako je to pri zodpovednosti všeobecnej a v odôvodnení rozsudkov poukazovali na jednotlivé ustanovenia zákona č. 323/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktoré odporca (ako notár) mal porušiť. Za týchto okolností z rozsudkov súdov nie je zrejmé, ako posúdili zodpovednosť, ktorá je predmetom konania a ich rozhodnutia sú v tomto smere nedostatočné, vnútorne rozporné a nepreskúmateľné...

Ustanovením § 40 ods. 1 zákona 323/1992 Z. z. v znení do 30. 6. 2003 bolo treba chápať aj v súvislosti s ustanovením § 20 zák. č. 58/1969 Zb., podľa ktorého nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom. Z tohto hľadiska a najmä so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu bude treba zväžiť aj použitie ustanovenia § 441 Obč. zák. o zavinení poškodeného, podľa ktorého ak škoda bola spôsobená aj zavinením poškodeného znáša škodu pomerne; ak škoda bola spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám. V uvedenej súvislosti súdy zväžia a vyhodnotia aj chovanie samotného navrhovateľa a ustália či tu nie je dôvod na použitie ustanovenia o zavinení § 441 Obč. zák., čo je osobitne významné z hľadiska rozsahu náhrady škody.

Pokiaľ ide o použitie ustanovenia § 40 ods. 3 zákona č. 323/1992 Zb. v znení do 30. 6. 2003 skutkový stav dokazovania bude treba doplniť o zistenia požadované v dovolaní ako aj o zistenie, akú konkrétnu starostlivosť, bolo možné odo odporcu vyžadovať pri nakladaní s predmetom úschovy...“

Postup krajského súdu bol poznačený aj ďalšou neefektívnosťou, keď najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 64/2012 z 19. júla 2012 dovolaním sťažovateľa napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 15 Co 127/2011 z 22. novembra 2011 opätovne zrušil v napadnutej časti a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, keď v odôvodnení okrem iného uviedol:

„Pokiaľ odvolací súd zistil, že škoda bola spôsobená aj zavinením poškodeného, ide o zistenie, ktoré odôvodňuje použitie ustanovenia § 441 Obč. zák. Tu však bolo treba vyhádzat' z miery účasti poškodeného na vzniku škody. Pre záver o zavinení poškodeného taktiež treba, aby boli splnené všetky zákonné predpoklady vzniku jeho zodpovednosti za škodu...“

Na druhej strane treba (ako nesprávnosť) vytknúť odvolaciemu súdu ustálenie miery účasti poškodeného (žalobcu) na vzniku škody v pomere 50 ku 50. V predmetnej veci bolo treba zohľadniť, že podstatnou je objektívna zodpovednosť žalovaného (notára) za vzniknutú škodu. Pokiaľ sa však aj žalobca na škode podieľal (najmä tým, že svojim neopatrným konaním umožnil, resp. uľahčil dokončiť nekalú transakciu), spoluzavinil škodu z nedbanlivosti. Miera jeho nedbanlivosti v porovnaní s objektívnou zodpovednosťou

žalovaného potom bude podstatne nižšia, než ustáli odvolací súd. So zreteľom na to možno vyvodit' záver, že odvolací súd si nesprávne vyložil a nesprávne aplikoval ustanovenie § 441 Obč. zák. “

Ústavný súd v rámci svojej judikatúry už uviedol, že ak je konanie pred všeobecným súdom poznačené zbytočnými priet'ahmi v dôsledku neefektívnej činnosti, postačuje len vymedzenie najzávažnejších príkladov takejto neefektívnej činnosti, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy (m. m. II. ÚS 131/02).

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) taktiež uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol.

Na základe uvedeného ústavný súd hodnotí postup krajského súdu v označenom konaní ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty s'ťažovateľa a prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania. Ústavný súd v tejto súvislosti zohľadnil najmä skutočnosť, že až v poradí tretím rozsudkom krajského súdu po predchádzajúcich dvoch dovolaciach konaniach bolo právoplatne rozhodnuté o celom s'ťažovateľom uplatnenom nároku na náhradu škody. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom neefektívnou činnosťou krajského súdu, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Z petitu podanej s'ťažnosti tiež vyplýva, že s'ťažovateľ žiadal ústavný súd aj o vyslovenie porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy v napadnutom konaní vedenom krajským súdom, pričom jeho prípadné porušenie

vo svojej argumentácii vyvodzoval len z porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu. Tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Preskúmanie postupu krajského súdu nesignalizuje taký postup súdu, z ktorého by sa dalo odvodiť, že sťažovateľovi nebolo umožnené domáhať sa svojich práv na nestrannom a nezávislom súde. Ústavný súd z hľadiska svojej konštantnej judikatúry uvádza, že prietahy v súdnom konaní nemajú za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu (II. ÚS 154/05). Krajský súd svojím postupom neodoprel sťažovateľovi poskytnutie súdnej ochrany.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovел (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ tiež žiadal, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to, že v čase konania a rozhodovania ústavného súdu bolo napadnuté konanie na krajskom súde už právoplatne skončené rozsudkom sp. zn. 9 Co 434/2012 z 11. apríla 2013, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať krajskému súdu konať vo veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € z dôvodov uvedených sťažnosti. Okrem iného uviedol, že *„Počas celej uvedenej doby neistoty je sťažovateľ frustrovaný nekvalitou a neefektivitou odvolacieho súdu, trpí pocitom beznádeje a úzkosti,... pričom časový horizont právoplatného skončenia veci, je ešte v nedohľadne...“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania krajského súdu a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci bolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie

sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia JUDr. E. Ľ. v konaní vedenom ústavným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 260,32 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,81 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom zvýšená o daň z pridanej hodnoty (keďže advokátka je jej platcom) tak predstavuje celkovú sumu 331,12 €.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa doručené ústavnému súdu 17. októbra 2013 (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu) nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (sumarizácia dosiaľ známych skutočností) ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Trovy konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2013